

Darba grupas “Vai novadā nepieciešamas iedzīvotāju padomes?, kas notika 2024. Gada 12. Maijā,
Rāmavas Muižā

APKOPOJUMS

Darba grupas vadītājs: Āris Ādlers

Darba grupas ietvars: Darba grupa notika pasākuma “Ideju skreļceļš Ķekavas novadā”

Darba grupas formāts: Strukturēta darba grupas moderatora diskusija ar auditoriju papildināta ar vizuāliem materiāliem Slaidrādes formātā

Diskusiju pamatā ir iespēja kritiski izvērtēt pasākuma/darba grupas dalībnieku iespēju analizēt Pašvaldību likuma 58. Pantu par iedzīvotāju padomēm.

(1) Lai nodrošinātu vietējo kopienu iedzīvotāju interešu pārstāvību un pašvaldības teritorijas attīstību, veicinot iedzīvotāju savstarpējo sadarbību un saskaņotu rīcību kopējam labumam, pašvaldībā var izveidot konsultatīvas pašvaldības institūcijas — iedzīvotāju padomes (turpmāk — padome).

(2) Padome izskata no šā likuma 4. panta pirmās daļas 2., 5. un 12. punktā noteiktajām pašvaldības funkcijām izrietošus jautājumus

- gādāt par pašvaldības administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību
- sniegt iedzīvotājiem daudzveidīgu kultūras piedāvājumu un iespēju piedalīties kultūras dzīvē (Arī kultūras mantojums)
- sekmēt saimniecisko darbību pašvaldības administratīvajā teritorijā un sniegt tai atbalstu

, kas skar padomes darbības teritorijas iedzīvotāju intereses, un iesniedz lēmumu projektus izskatīšanai domē. Domei ir pienākums noskaidrot padomes viedokli, pirms pieņemt lēmumu par izmaiņām šajā pantā minēto pašvaldības funkciju izpildes kārtībā, ja tās var skart padomes darbības teritorijas iedzīvotāju intereses.

3) Par padomes locekli var būt fiziskā persona, kura sasniegusi 16 gadu vecumu un ir Latvijas Republikas pilsonis vai tāds Eiropas Savienības pilsonis, kurš nav Latvijas Republikas pilsonis, bet ir reģistrēts Fizisko personu reģistrā.

(4) Par padomes locekli nav atļauts būt domes deputātam, pašvaldības izpilddirektoram un viņa vietniekam.

(5) Padomi ir tiesīgas vēlēt fiziskās personas, kuras sasniegušas 16 gadu vecumu un ir Latvijas Republikas pilsoņi vai tādi Eiropas Savienības pilsoņi, kuri nav Latvijas Republikas pilsoņi, bet ir reģistrēti Fizisko personu reģistrā. Citus ar dzīvesvietu vai īpašuma piederību saistītus priekšnoteikumus dalībai padomes vēlēšanās var noteikt padomes nolikumā.

6) Dome izdod padomes nolikumu — saistošos noteikumus, kuros nosaka padomes izveidošanas un darbības nosacījumus, tostarp:

- 1) padomes kompetenci vietējās kopienas jautājumu izlemšanā papildus šajā likumā noteiktajam;
- 2) padomes darbības teritoriju;

3) padomes locekļu skaitu un kandidātu izvirzīšanas kārtību no katras šīs daļas 2. punktā minētās teritorijas iedzīvotāju vidus, nodrošinot iespēju iedzīvotājiem izvirzīt savus kandidātus;

4) padomes locekļu ievēlēšanas kārtību, paredzot iespēju iedzīvotājiem tieši balsot par padomes locekļu kandidātiem;

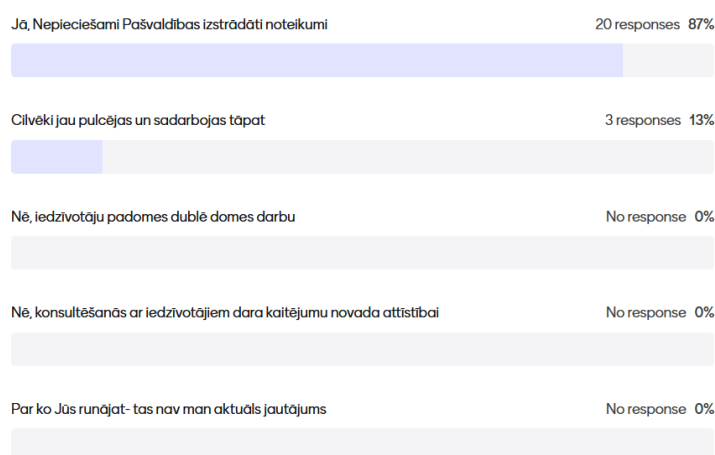
5) padomes darbības termiņu;

6) padomes darba organizāciju;

7) kārtību, kādā pašvaldības institūcijas izskata iedzīvotāju padomes iesniegumus

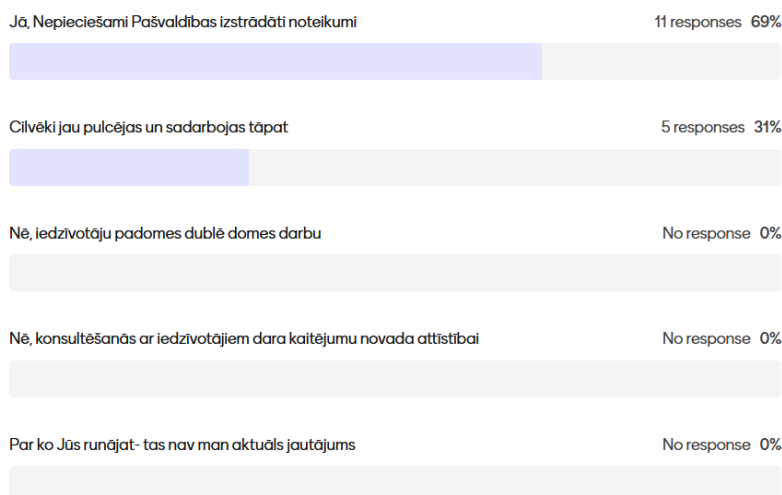
Dalībniekiem bija iespēja piedalīties aptaujā pirms diskusijas un pēc diskusijas, atbildot uz jautājumu “Vai Ķekavas novadā nepieciešamas Iedzīvotāju padomes?”

Rezultāti pirms diskusijas:

Tabula 1 (Ekrānšāvniņš no mentimetr platformas balsojuma nr. 1)

Rezultāti pēc diskusijas:

Tabula 2 (Ekrānšāvniņš no mentimetr platformas balsojuma nr. 2)

Secinājums:

Diskusijas laikā, izdevās vairot kristisko domāšanu par iespēju Ķekavas novadā veidot Iedzīvotāju padomes atbilstoši likumam.

Darba grupas ietvaros, informāciju par situāciju Ķeķeķas novadā izstāstīja Signija Šulce.

Galvenie būtiskie aspekti:

- Jau tagad ir novadā Sabiedrības Līdzdalīgā budžetēšana
- Priekšlikumi budžetam
- Sabiedriskās apspriešanas
- Konkursi un aptaujas
- Konsultatīvās padomes

Par Iedzīvotāju padomēm pašvaldības redzējums:

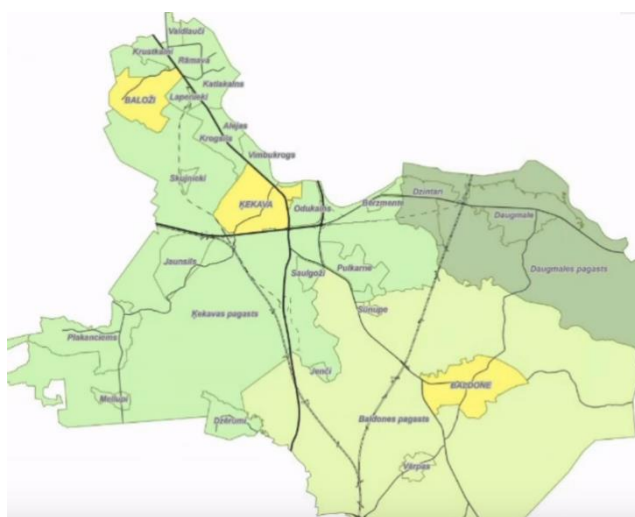
Ievēl noteiktas teritorijas iedzīvotāji- darbojas savas teritorijas interesēs Domei ir pienākums noskaidrot padomes viedokli, pirms pieņemt lēmumu, ja pašvaldības funkcijas var skart padomes teritorijas iedzīvotāju intereses.

Priekšrocības: Veidojas saliedētība, var veidoties vienmērīgs un taisnīgs padomju sadarbījums, veidojas informācijas apmaiņa starp iedzīvotājiem un pašvaldību, Veidojas iedzīvotāju aktivitāte un motivācija, palielinās iedzīvotāju zināšanas, pieredze.

Kopienā viennozīmīgi ir spēks, tomēr ir jāsaprot tās formas, lai samazinātu riskus.

Lai veidotu padomes, ir svarīgi saprast iedzīvotāju vizitkarti, lai saprasti, kas ir novada resursi.

Svarīgi saprast Kas, Kur Kā? Darba grupa nevarēja atbilstošajā formātā runāt par pārklājumu dēļ nelielās pārstāvēniecības, jo pie diskusiju galda būtu jābūt visām 3 pilsētām Baloži, Ķekava un Baldone kā arī pagastu (Visu) pārstāvējiem)

Karte no Ķeķeķas novada domes prezentācijas

Iedzīvotāji ir optimistiski par iedzīvotāju padomēm, tomēr ir vietas, kur ir skepse tieši tāpēc, ka pašvaldība jau tagad aktīvi strādā ar iedzīvotājiem nav šķēršļu līdzdalībai. Šajā gadījumā padomes tiek uzskatītas par pārlietu birokrātisku slogu.

Lai arī kāda būtu pašvaldības nostāja, iedzīvotājiem nav liegts pašiem organizēties un izveidot padomi. Šādā gadījumā iedzīvotāju padome nebūs reglamentēta, tomēr pietiekami efektīva.

Risks, veidojot iedzīvotāju padomes ir tas, ka var būt nevienmērīga aktivitāte dažādās vietās.

Nākamais risks, ka padomes pārvēršas par mazām aģentūrām, kurām gan iedzīvotāji uzliek pārāk lielu slogu, gan arī pašvaldība, kas iedzīvotāju padomes var izmantot kā buferi starp iedzīvotājiem.

Būtisks jautājums ir par iedzīvotāju padomju lomu un kopienu aktivitāti.

Iedzīvotāju padome strādās atbilstoši reglamentam, bet kopienas var darboties brīvāk.

Viens no būtiskiem jautājumiem ir tieši reglamenta jautājums par to kas un kādi jautājumi ir obligāti jāizdiskutē padomēs un kas ir tikai rekomendējoši. Vienā gadījumā risks ir, ka padomes būtu pārslogotas, bet otrā, ka neiesaistītas svarīgu lēmumu izskatīšanā.

Veidojot padomes, ir svarīgi nesasteigt. Būtiski darīt to tad, kad novads ir nobriedis, lai tie cilvēki, kas notic pozitīvajām lietām, ko var nest padomes, beigās neviļas, jo tad uzticību atgūt būs ļoti grūti.

Dalībnieki aicina apskatīties Rīgas pieredzi par apkaimju koordinatoriem, jo var redzēt, ka dažādas kopienas un arī apkaimes attīsta savas identitātes. Ķekavas novadā varētu veidot kādas institucionālas formas, kur ir dažādas kompetences.

Svarīgi pirms padomēm, rosināt aktivitāti, lai paši iedzīvotāji sāk iepazīt savus cilvēkus, kas varētu būt cienīgi būt padome.

Svarīgi saprast par to, kāda motivācija ir pieteikties darbam padomēs.

- Savas vietas un apkārtnes iedzīvotāju pārstāvniecībai (Lai nav tukšu vietu)
- Svarīgi, lai pašvaldība zina, kas notiek dažādās novada vietās.
- Svarīgs ir mandāts un iespēja zināt, kas notiek manā vietā.
- Nepieciešamība konsultēties ne tikai tematiski, bet arī teritoriāli
- Veidot attīstību atbilstoši savas izpratnes līmenim.
- Konkrētu jautājumu risināšanai, piemēram, lai pašvaldība zina, ka nav pietiekami daudz soliņu.

Risks ir, ka iedzīvotāju padomes nedrīkst politizēt. Dēļ vēlēšanu procesa, tas kļūs politisks. Institucionalizēt vajag tāpēc, ka pašvaldības vadības mainās un tad padomes var būt kā līdzsvarojošs elements pašvaldībā un aizsākt darbu turpinātībai.

Padome ir tā vieta, kur iedzīvotāji var sanest ziņas- arī praktiskus jautājumus un kopīgi nest uz pašvaldību, bet, ja pašvaldība ir noraidoša, tad to informāciju kā atpakaļsaikni iedzīvotājiem.

Tiek aktualizēts jautājums par to, kas var darboties padomēs, lai nav tā, ka ka sapulcēs piedalās tie, kas novadā nemaz nav deklarēti vai arī tie, kas dzīvo citā pašvaldības daļā.

Pašvaldības ir ļoti daudz saimniecisku jautājumu un no likuma ir izslēgtas iedzīvotāju apvienības, kas var koandidēt.

Tuvākajā laikā, ja ir vēlme veidot iedzīvotāju padomes, ir jāvienojas par:

- Kādas papildus kompetences papildus šajā likumā noteiktajam;
- Kāda varētu būt padomes darbības teritorija;
- Cik liels varētu būt padomes locekļu skaits un kā izvīzīt locekļus?
- Kāda varētu būt padomes locekļu ievēlēšanas kārtība?

- Kāds varētu būt padomes darbības termiņš (Piemēram, tieši tāds pats kā pašvaldības darba termiņam, īsāks par 4 gadi, ilgāks par domes sasaukumu);

Nākamie soļi:

- *Lai arī iedzīvotāji ir pozitīvi par iedzīvotāju padomju izveidi, novada pašvaldība ir nogaidoša un nav gatava šobrīd uzsākt darbu pie iedzīvotāju padomju izveides. Pašvaldība iedzīvotāju padomes uzskata par pārlietu birokrātisku slogu, jo pašvaldība jau tagad aktīvi strādā ar iedzīvotājiem, nav šķēršļu līdzdalībai. **Pašvaldība plāno stiprināt kopienas un veidot- attīstīt sadarbības instrumentus un uzlabot dialogu starp iedzīvotājiem un pašvaldību.** Nepieciešams nodrošināt savstarpēji saskaņotu (pašvaldība – iedzīvotāji, iedzīvotāju kopienas) aktivitāšu monitoringu, kādas aktivitātes pašvaldība īsteno, lai veicinātu iedzīvotāju iesaisti.*
- **Ja iedzīvotāji vēlas, lai novadā būtu iedzīvotāju padomes, ir jāturpina diskusijas, iespējams, jānāk ar konkrētiem priekšlikumiem.** Iedzīvotājiem ir jāturpina izdarīt “radošais spiediens” uz pašvaldību. Iedzīvotāji un aktīvāks kopienas var jau tagad paši organizēties, veidojot regulāras tikšanās, apzinot cilvēkus, kas varētu pārstāvēt apkaimes intereses.
- Pašvaldība vēlas redzēt biedrības, kuras darbojas ar/ uz apkaimju fokusu. **Nepieciešams apzināt aktivitātes un izstrādāt atbalsta instrumentus, kas veicina iedzīvotāju biedrību izveidi.** Ieteikums iepazīties ar Rīgas pieredzi par apkaimju koordinatoriem.
- Biedrība “Partnerība “Daugavkrasts” kā publiskā privātā partnerība varētu būt tā organizācija, kas turpina virzīt jautājumu par iedzīvotāju sadarbību ar Ķekavas novada pašvaldību t.sk. iedzīvotāju padomes veidošanos, tās funkcijām, kā arī izglīto iedzīvotājus par līdzdalības jautājumiem un veicina iedzīvotāju iesaisti iedzīvotāju kopienu veidošanā un darbībā.

Darba grupas apkopojumu veica Āris Ādlers